

Znasz i odwiedzasz krakowskie place targowe? Zobacz poświęconą im wystawę!

2023-07-13

Plac Szczepański, plac Axentowicza, plac Wolnica, a także plac Matejki - w tych miejscach, w różnych terminach, prezentowana jest wystawa „Krakowskie place targowe - historia i teraźniejszość”. Przygotowana przez miasto ekspozycja to zarówno zaproszenie do podróży w czasie, jak też przypomnienie roli, jaką w Krakowie odgrywały i odgrywają tak lubiane przez mieszkańców i gości place targowe.

Na terenie Krakowa działa obecnie 14 miejskich targowisk. Są one zarządzane przez spółki kupieckie lub indywidualnych przedsiębiorców. To miejsca lubiane i chętnie odwiedzane przez krakowian.

- Krakowskie place targowe to nieformalne centra życia społecznego. Przychodzimy tu na zakupy - żeby wybrać konkretnie produkty - świeże i „prawdziwe”, ale też przychodzimy tu po to, żeby kupić je od ulubionej sprzedawczynie czy sprzedawcy i chwilę przy tym porozmawiać, po prostu spotkać się z innymi. Krakowianie i goście odwiedzający miasto doceniają tę wyjątkową atmosferę placów targowych. W różnych dzielnicach mają swoje ulubione miejsca, do których chętnie wracają. Nie zawsze wiedzą jednak, jak wyjątkowa historia się za nimi kryje. Dlatego tą wystawą chcemy opowiedzieć o naszych krakowskich placach targowych: przybliżyć ich historię, ale też zwrócić uwagę na teraźniejszość i opowiedzieć o działaniach miasta w tym zakresie - na wystawę zaprasza Tomasz Popiołek, dyrektor Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Krakowa koordynującego przygotowanie ekspozycji.

Wystawę można było już zobaczyć na placu Szczepańskim i placu Matejki. W lipcu prezentowana będzie jeszcze na innych miejskich placach - na pl. Teodora Axentowicza (od 3 do 9 lipca) i na placu Wolnica (od 10 do 16 lipca). Oficjalne otwarcie wystawy, na które zapraszał prezydent Krakowa, odbyło się 29 czerwca o godz. 16.00 na placu Matejki.

- Ekspozycja składa się z 16 plasz, na których prezentujemy 14 miejskich targowisk aktualnie działających w Krakowie. Zdjęcia obrazujące ich aktualny wygląd uzupełniliśmy - o ile była taka możliwość - o fotografie archiwalne. Najstarsze zdjęcie pokazujące targowisko działające na pl. Nowym pochodzi z roku 1904. Z lat 20-tych i 30-tych XX wieku pochodzą natomiast fotografie obrazujące handel kwiatami w Rynku Głównym oraz targowisko na placu Na Stawach. Większość zdjęć archiwalnych pochodzi ze zbiorów Muzeum Krakowa, natomiast fotografie współczesne zostały wykonane przez fotografów współpracujących z urzędem miasta. Pulę zdjęć, z których tworzona była wystawa, uzupełniły fotografie udostępnione przez dzierżawców targowisk. Zamieszczone obok zdjęć krótkie opisy przybliżają historię poszczególnych targowisk oraz ich obecną charakterystykę - mówi Tomasz Bargiel z Wydziału Spraw Administracyjnych UMK.

Przypomnijmy, że tradycje targowe w Krakowie sięgają okresu przedlokacyjnego. Prężny rozwój osadnictwa pod wawelskim wzgórzem, wiąże się z usytuowaniem grodu na szlakach kupieckich wiodących ze wschodu na zachód. Najprawdopodobniej, pierwszy plac targowy znajdował się na

terenie osady Okół, w pobliżu dzisiejszego kościoła Świętej Trójcy.

Liczba targów wzrastała wraz z rozprzestrzenianiem się osadnictwa. Od czasu lokacji Krakowa w 1257 r. centralnym punktem, w którym skupiało się życie gospodarcze miasta, stał się Rynek z ufundowanymi przez Bolesława Wstydliviego komorami przeznaczonymi do sprzedaży sukna. Niegdyś pusty plac z czasem zabudowano aż zmienił się w gęszcz uliczek, przy których lokowano kramy i jatki kupieckie, Wielką i Małą Wagę oraz smatrucz (wielobranżową halę targową dla drobnego handlu). Plac ten stał się nieodłącznym elementem struktury przestrzennej miasta. Poza wymianą towarową, stanowił miejsce przenikania się kultur, uroczystości politycznych i religijnych, ponieważ w dni targowe ściągali do Krakowa liczni przybysze.

Targi w Krakowie powstawały w kilku etapach. Pierwszy przypada na wieki średnie. Poza Rynkiem działało wówczas targowisko przed kościołem Świętej Trójcy, poza tym na Małym Rynku i w miastach satelitarnych: na Kazimierzu i Kleparzu. Kolejny ważny etap kształtowania sieci targowej przyniósł początek XIX wieku i czasy Rzeczypospolitej Krakowskiej. Wówczas tworzone place handlowe na parcelach powstałych w wyniku wyburzeń, jak chociażby w przypadku placu Szczepańskiego i Słowiańskiego.

Na koniec wieku XIX i początek XX przypada powstanie kilku targowisk w Krakowie i sąsiednich gminach w związku ze wzrostem demograficznym i rozrastaniem się substancji miejskiej. W tym czasie utworzono, m.in. plac Jabłonowskich (obecnie Władysława Sikorskiego), plac Nowy, plac Zgody (obecnie Bohaterów Getta), plac u wylotu ulicy Długiej (obecnie Nowy Kleparz) oraz na Rynku Dębnickim.

W międzywojniu powstał plac Na Stawach, nastąpiła też dyslokacja kilku targowisk, jak chociażby końskiego z placu Na Groblach, który przeniesiono na Zabłocie. Najmłodszą metrykę mają targi z połowy XX wieku. Jedne, związane z budową robotniczej Nowej Huty, inne z tworzeniem nowych targowisk (np. placu Imbramowskiego), mających zastąpić likwidowane targi w centrum Krakowa i zapewnić zaopatrzenie mieszkańcom osiedli powstających na obrzeżach miasta.